

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht

Onderwerp	Ontheffing Soortenbescherming	Datum	19 oktober 2023
Zaaknummer	Z2023-00000634	Team	Vergunningverlening Natuur en Landschap
Briefnummer	D2023-00011721	Van	Servicebureau
Uw referentie	-	Telefoonnr.	030 258 91 11
Ontvangstdatum	30 maart 2023	E-mail	servicebureau@provincie-utrecht.nl
Bijlage	1. Voorschriften bij de ontheffing 2. Voorgeschreven maatregelen 3. Locatie plangebied 4. Locatie aangetroffen verblijfplaatsen		

Tauw B.V. heeft namens ASR Real Estate B.V. een aanvraag ingediend voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming. De aanvraag heeft betrekking op activiteiten op de locatie Smidsgilde 1-67, Rosmolen 2-28, Wernaarseind 2-20 en Achterom 90-114 in Houten (hierna: plangebied) en heeft zaaknummer Z2023-00000634.

1. Besluit

We hebben op basis van de Wet natuurbescherming en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017 besloten:

- Ontheffing te verlenen van de verbodsbepaling die genoemd is in artikel 3.1, tweede lid van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen, van nesten en/of rustplaatsen van de huismus en gierzwaluw.
- Ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen die genoemd zijn in de artikelen 3.5, eerste, tweede en vierde lid van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk doden of vangen, het opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

We verlenen de ontheffing voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 1 juli 2025.

Verder hebben we besloten geen ontheffing te verlenen van de verbodsbepaling die genoemd is in artikel 3.1, eerste en vierde lid van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk storen van de gierzwaluw en de huismus.

Aan deze ontheffing van de Wet natuurbescherming hebben we voorschriften, mitigerende en compenserende maatregelen verbonden. Deze voorschriften (bijlage 1 van deze beschikking) en voorgeschreven maatregelen (bijlage 2 van deze beschikking) moeten samen nageleefd worden en maken integraal deel uit van deze ontheffing.

Hieronder kunt u lezen waarom we dit besluit genomen hebben.

2. Motivering van het besluit

2.1 Omschrijving van de aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op verduurzamingswerkzaamheden aan de woningen in het plangebied. De werkzaamheden bestaan uit de volgende zaken:

- Isolatie spouw en dak
- Dakpannen vervangen
- Vervangen van alle enkelglas ramen en dubbelglas terugplaatsen
- Plaatsen van ca. 6 PV-panelen op het dak van elke woning met haakbeugels om de pannen
- Verwijdering van de schoorsteen
- Het vervangen van regenwaterbuizen

De locatie van het plangebied is opgenomen in bijlage 3 van deze beschikking.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.1, tweede lid van de Wet natuurbescherming voor wat betreft de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*). Daarnaast vraagt u ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 3.5, eerste, tweede en vierde lid van de Wet natuurbescherming voor wat betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). U vraagt ontheffing voor de periode van 1 juli 2023 tot en met 1 juli 2025.

U heeft ontheffing aangevraagd van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.1, eerste en vierde lid, van de wet voor zover dit betreft het opzettelijk doden en vangen en het opzettelijk verstoren van gierzwaluw en huismus. Doordat de werkzaamheden buiten het broedseizoen van de gierzwaluw wordt uitgevoerd en mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd voor bovengenoemde soorten, wordt er zoals genoemd in 3.1, vijfde lid, van de wet geen verstoring met wezenlijke invloed voor de staat van instandhouding van de soorten verwacht.

2.2 Gevolgde procedure

We hebben de aanvraag behandeld volgens hoofdstuk 5 van de Wet natuurbescherming en afdeling 4.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht. Op 24 augustus 2023 en 3 oktober 2023 heeft u de aanvraag aangevuld.

2.3 Toetsingskader

De huismus en de gierzwaluw zijn beschermd op grond van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming en de gewone dwergvleermuis is beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming.

2.4 Toetsing ontheffingsvoorwaarden

We kunnen de ontheffing voor de Wet natuurbescherming alleen verlenen als voldaan is aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- b. er is een geldig wettelijk belang (belangenafweging);
- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus en de gierzwaluw en er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (ecologische beoordeling).

Hieronder leest u de toetsing en conclusies op deze voorwaarden.

a) Alternatievenafweging

Omschrijving van de alternatieven

U heeft onderzocht of er redelijke alternatieven zijn voor de ruimtelijke ingreep. U geeft hierover het volgende aan:

- Locatie

“De ontwikkeling is locatie gebonden. De verduurzamingswerkzaamheden vinden plaats aan de woningen. Hierdoor is een alternatieve locatie niet mogelijk.”

- Planning

In het activiteitenplan wordt het volgende genoemd: *“Er wordt rekening gehouden met kwetsbare perioden en gewinningstermijnen van de soorten. Gelet op de vereisten die aan een benodigde ontheffing horen is afwijken hiervan ook niet mogelijk.”* U stelde voor om de nest- en verblijfplaatsen van de huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis ongeschikt te maken en de werkzaamheden te starten buiten de kwetsbare perioden van de soorten. De werkzaamheden zullen wel doorlopen in de kwetsbare broedperiode van gierzwaluw. De planning is daarmee niet goed afgestemd op de jaarcyclus van deze soort. De kwetsbare broedperiode van gierzwaluw dient ontzien te worden, mits er zwaarwegende factoren zijn waarom dat niet kan. U heeft in het activiteitenplan en in de aanvullingen van 24 augustus 2023 en 3 oktober 2023 aangegeven dat *“de werkzaamheden niet afgerond kunnen worden buiten de kwetsbare periode van de gierzwaluw, vanwege de grote vraag naar verduurzamingswerk waarin BAM Wonen Renovatie Concepten is voorzien, vanwege capaciteit problemen door de krappe arbeidsmarkt en vanwege problemen in de beschikbaarheid van materiaal”*. Dit valt niet onder een zwaarwegende factor om in het broedseizoen van gierzwaluw te werken. Daarom hebben wij in de voorschriften opgenomen dat, bovenop de voorgestelde maatregelen, de kwetsbare broedperiode van gierzwaluw ontzien moet worden. Daarmee is de planning dan ook goed afgestemd op de jaarcyclus van de overige genoemde soorten. Een alternatieve planning voor de werkzaamheden zou alleen maar nadelig zijn voor de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis.

- Werkwijze

U geeft aan: *“Gelet op de aanwezige gewone dwergvleermuizen, huismussen en gierzwaluwen, is er geen gunstigere werkwijze die minder impact heeft op de soorten”*. De voorgenomen werkzaamheden omvatten onder andere het isoleren van het dak en de spouwmuur. Inpandig isoleren van de spouwmuren en het dak is niet mogelijk, omdat dit leidt tot verlies aan woonruimte. De huizen voldoen bij een dergelijk woonoppervlakte verlies niet meer aan de wettelijke eisen conform het bouwbesluit wooneisen. Inpandig isoleren heeft ook effect op de verblijfplaatsen van de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis, omdat door de verbeterde isolatiewaarde in de winter minder warmte lekt naar de spouw. Hierdoor worden de verblijfplaatsen van

vleermuizen in de spouw minder geschikt. Het dak wordt juist warmer in de zomermaanden en wordt daarmee minder geschikt als nest- en verblijfplaats. Inpandig isoleren is dan ook geen wezenlijk gunstiger alternatief, omdat dit even grote effecten op flora en fauna heeft als de huidige werkwijze.

Het alternatief is 'niets doen' of 'minder doen'. Hiermee zullen de woningen niet voldoen aan de gemaakte afspraken in het Klimaatakkoord. De verduurzaming van de woningen kan namelijk alleen voor de beoogde energieprestaties zorgen door de spouwmuur te isoleren. Hierbij kunnen verblijfplaatsen van aanwezige beschermde soorten niet worden ontzien. Niet isoleren van de spouwmuur betekent dat het energieverbruik niet (genoeg) afneemt en geen bijdrage wordt geleverd aan het rijksbeleid met betrekking tot energie en klimaat.

Conclusie alternatievenafweging

Hiermee heeft u aangetoond dat er geen redelijke alternatieven zijn voor de locatie van de werkzaamheden en de werkwijze waarbij er een minder negatief effect op de beschermde soorten optreedt. Deze alternatievenafweging is dan ook voldoende onderbouwd.

Voor de planning is wel een redelijk alternatief. U stelde voor om de nest- en verblijfplaatsen van de gierzwaluw ongeschikt te maken en de werkzaamheden te starten buiten de kwetsbare periode van de soort en door te werken in kwetsbare periode. De kwetsbare broedperiode van gierzwaluw dient ontzien te worden, mits er zwaarwegende factoren zijn waarom dat niet kan. Er zijn in het activiteitenplan en in de aanvullingen van 24 augustus 2023 en 3 oktober 2023 geen zwaarwegende factoren of redelijke alternatieven aangeleverd. Daarom hebben wij in de voorschriften opgenomen dat, bovenop de voorgestelde maatregelen, de kwetsbare broedperiode van gierzwaluw ontzien moet worden. Daarmee is de planning dan ook goed afgestemd op de jaarcyclus van gierzwaluw en van de overige genoemde soorten.

Daarmee bestaat er geen andere bevredigende oplossing voor de locatie, werkwijze en planning. Er wordt voldaan aan deze voorwaarde voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming.

b) Belangenafweging

Aangedragen belangen

We toetsen of de ruimtelijke ingreep nodig is op grond van een erkend belang zoals is vastgelegd in de Wet natuurbescherming.

Voor de gierzwaluw en de huismus heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.3, vierde lid, onder b, aanhef en onder 1, van de Wet natuurbescherming: "In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid". Voor de gewone dwergvleermuis heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de Wet natuurbescherming: "In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten".

Onderbouwing en beoordeling van belangen

U heeft aangegeven dat de werkzaamheden nodig zijn voor de verduurzaming van de woningen. U geeft daarbij aan dat de werkzaamheden erop zijn gericht om gemiddeld energielabel A+ te behalen. De projectwoningen hebben in hun huidige staat een gemiddeld energielabel C. Hierbij verwijst u naar het aangeleverde document 'Ergielabel Houten de Gildes'.

In het Klimaatverdrag van Parijs hebben 195 landen afgesproken in 2050 de stijging van de gemiddelde wereldtemperatuur beperkt te hebben tot ruim onder 2 graden Celsius, en zo mogelijk 1,5 graden Celsius. In Nederland zijn afspraken gemaakt in het Energieakkoord van 2013 en in het Klimaatakkoord van 2019. In het Energieakkoord is afgesproken dat alle burgers in 2050 in een energieneutraal huis wonen.

Het doel van het nationale Klimaatakkoord is in Nederland 49% minder broeikasgassen uit te stoten in 2030 in vergelijking met 1990. Om dit doel te bereiken, hebben bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden in het nationale Klimaatakkoord maatregelen en afspraken vastgelegd. Onder andere over de verduurzaming van 1,5 miljoen bestaande woningen voor 2030 volgens een wijkgerichte aanpak. Om deze doelstelling te kunnen bereiken, is grootschalige renovatie van de bestaande woningen nodig.

Bij woningen die in eigendom zijn van woningcorporaties (dit zijn zo'n 100.000 woningen) is de verhuurder verantwoordelijk voor het aanpassen van een woning. De geplande woningrenovaties waarin energiebesparing en andere energieprestatie-verbeterende maatregelen meegenomen zijn, zorgen voor een vermindering van het gebruik van fossiele brandstoffen. Dit leidt tot een verbeterde luchtkwaliteit. De verduurzaming van bestaande woningen is daarom in het belang van de volksgezondheid.

Door klimaatverandering is niet alleen de volksgezondheid, maar ook de openbare veiligheid in het geding. In de "Nationale Veiligheid Strategie" van 2019 wordt klimaatverandering, in combinatie met de (versnelde) zeespiegelstijging, aangemerkt als een risico voor de samenleving. In Nederland vergroot klimaatverandering bijvoorbeeld het risico op overstromingen (vanuit zee en/of vanuit een rivier). In de "Rijksbrede Risicoanalyse Nationale Veiligheid" van het Analistennetwerk Nationale Veiligheid (2022) wordt beschreven dat klimaatverandering verschillende nationale dreigingen versterkt. Door klimaatverandering wordt de kans op weersextremen groter. Dit is bijvoorbeeld extreme neerslag, extreme hitte en extreme droogte. Dit zijn op zich al bedreigingen voor de nationale veiligheid, maar de extremen kunnen ook leiden tot verstoringen in de vitale infrastructuur, zoals de drinkwater-, elektriciteits- en telecomvoorzieningen. Verduurzaming heeft als doel de klimaatverandering te beperken. Daarom is verduurzaming ook in het belang van de openbare veiligheid.

We hebben uw onderbouwing van dit belang beoordeeld. Uit de onderbouwing en de stukken blijkt dat er inderdaad sprake is van verduurzaming van de woningen en waarom dit nodig is. Hiermee heeft u aangetoond dat de ruimtelijke ingreep nodig is vanwege de volksgezondheid, de openbare veiligheid en andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Conclusie belangenafweging

U heeft aangetoond dat de ruimtelijke ingreep nodig is vanwege een voor de gierzwaluw en de huismus wettelijk erkend belang, namelijk de volksgezondheid en de openbare veiligheid. Daarnaast heeft u aangetoond dat de ruimtelijke ingreep nodig is vanwege een voor de gewone dwergvleermuis wettelijk erkend belang, namelijk de volksgezondheid en andere dwingende redenen van groot openbaar belang, inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten. Er wordt voldaan aan deze voorwaarde voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming.

c) Ecologische beoordeling

Uitgevoerd onderzoek

U heeft het plangebied onderzocht of laten onderzoeken op de aanwezigheid van beschermde soorten. U heeft ook onderzocht of laten onderzoeken welk effect de ruimtelijke ingreep heeft op de aanwezige beschermde soorten. Op basis van artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht hebben we ons verzekerd van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologisch onderzoek.

Onderzoekresultaten: aanwezige beschermde soorten

- **Huismus**

De huismus is aangetroffen binnen het plangebied. Er zijn 13 verblijfplaatsen vastgesteld op de volgende locaties: Wernaarseind 20, Wernaarseind 13, Smidsgilde 29, Smidsgilde 35, Smidsgilde 37, Rosmolen 18, Rosmolen 16, Achterom 114, Achterom 108, Achterom 104, Achterom 98, Achterom 96 en Achterom 90. Op elk adres is maximaal één verblijfplaats van huismus vastgesteld. Deze bevonden zich onder de eerste rij dakpannen of onder een nokpan.

- **Gierzwaluw**

De gierzwaluw is aangetroffen binnen het plangebied. Er zijn 13 verblijfplaatsen vastgesteld op de volgende locaties: Wernaarseind 27, Smidsgilde 35, Smidsgilde 37, Smidsgilde 51, Rosmolen 16 (drie verblijfplaatsen), Achterom 114, Achterom 106 (twee verblijfplaatsen), Achterom 104, Achterom 98 en Achterom 90. Op Achterom 106 zijn twee verblijfplaatsen vastgesteld en op Rosmolen 16 zijn drie verblijfplaatsen waargenomen. Op de andere locaties zijn steeds één verblijfplaats vastgesteld. De invliegopening werd in alle gevallen aangetroffen achter de nokpannen op kopse kanten van de rijtjeshuizen.

- **Gewone dwergvleermuis**

De gewone dwergvleermuis is aangetroffen binnen het plangebied. Er zijn twee zomerverblijfplaatsen vastgesteld in het plangebied. De invliegopeningen bevinden zich in de stootvoeg bij het bovenste raam van Rosmolen 4 en onder de dakrand van Smidsgilde 27. (Vorstvrije) verblijfplaatsen kunnen ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt worden. Hierdoor kan een individueel winterverblijf niet uitgesloten worden.

De locaties van de nest- en verblijfplaatsen van de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis zijn opgenomen in bijlage 4 van deze beschikking.

Staat van instandhouding

- **Huismus**

De huismus komt in vrijwel heel Nederland voor (Kennisdocument huismus. BIJ12, versie 2.0 - 2022). De huismussenpopulatie werd in 2017 tussen de 600.000 en 1 miljoen broedparen geschat. Sinds midden jaren tachtig is de landelijke populatie huismussen met ruim 60% afgenomen, met een significante afname in de jaren negentig (Broedvogels in Nederland in 2017. Boele et al, 2019). Het Netwerk Ecologische Monitoring geeft in recente metingen een stabiele huismussenpopulatie sinds het jaar 2000 weer (Broedvogels in Nederland in 2020. Boele et al, 2022). Gegevens van het Punt Transect Tellingen Project tonen echter een lichte afname (Huismus en Ringmus in Nederland meer dan 40 jaar gevolgd. Van Manen, 2020). De kwaliteit van het leefgebied van de huismus is de afgelopen jaren afgenomen door onder andere renovatie en isolatie van gebouwen, een kleiner voedselaanbod, minder beschutting (Kennisdocument huismus. BIJ12, versie 2.0 - 2022) en roofdieren (Kennisdocument huismus. BIJ12, versie 1.0 - 2017).

Sovon Vogelonderzoek Nederland beoordeelt de landelijke staat van instandhouding van de huismus als matig ongunstig (Het belang van Nederland buiten de Ecologische Hoofdstructuur voor soorten van de Vogelrichtlijn en van bijlage V van de Habitatrichtlijn. Vogel et al, 2013). Logemann et al (Factsheets voor 25 soorten, 2018) beoordelen de landelijke staat van instandhouding als ongunstig – ontoereikend.

“De regionale staat van instandhouding is vergelijkbaar met de landelijke staat en is dus tevens ongunstig - ontoereikend. De huismus komt algemeen voor in vrijwel de hele provincie Utrecht, vooral binnen bebouwd gebied. In de omgeving het plangebied is het aantal huismussen hoog en homogeen verdeeld (NDFP, 2023). Binnen het plangebied bevinden zich 13 paartjes huismussen. Tezamen met de 5 paartjes in Houten de Velden, waarvoor gelijktijdig een ontheffingsaanvraag is ingediend, komt dit neer op 18 paartjes huismussen in Houten de Gildes en de Velden.”

- Gierzwaluw

In de broedperiode is de gierzwaluw een algemeen voorkomende soort in Nederland, waarbij ze voornamelijk in stedelijk gebied aanwezig kunnen zijn (Factsheets voor 25 soorten. Logemann et al, 2018). De aantallen en aantalsontwikkelingen van gierzwaluwen zijn momenteel onduidelijk. Er wordt geschat dat het aantal broedparen tussen de 45.000 en 70.000 ligt (Gierzwaluw. Stats.sovon.nl. Sovon, 2022). Vanaf 2007 is de broedpopulatie van de gierzwaluw significant afgenomen (Broedvogels in Nederland in 2020. Boele et al, 2022). De gierzwaluw gebruikt vaak jaren achtereenvolgende nestplaatsen (Kennisdocument gierzwaluw. BIJ12, versie 1.0 - 2017), maar is een mobiele soort die zich door heel Nederland verspreidt. Het verspreidingsgebied is hierdoor beoordeeld als gunstig (Factsheets voor 25 soorten. Logemann et al, 2018). Woningrenovatie, nieuwbouw en het Bouwbesluitverbod van openingen (zoals stootvoegen) in woningen hebben invloed op het aantal nestgelegenheden voor gierzwaluwen. Hierdoor is de kwaliteit van het leefgebied afgenomen (Kennisdocument gierzwaluw. BIJ12, versie 1.0 - 2017).

Sovon Vogelonderzoek Nederland beoordeelde de landelijke staat van instandhouding van de gierzwaluw in 2013 nog als gunstig (Het belang van Nederland buiten de Ecologische Hoofdstructuur voor soorten van de Vogelrichtlijn en van bijlage V van de Habitatrichtlijn. Vogel et al, 2013). Logemann et al (Factsheets voor 25 soorten, 2018) beoordelen de landelijke staat van instandhouding vijf jaar later als ongunstig – ontoereikend.

Regionaal worden de grootste aantallen broedparen gevonden in en rond Utrecht. Hier bevindt zich het meest bebouwing en dus het meest nestgelegenheid voor gierzwaluw. In het plangebied zijn gedurende het veldonderzoek tot circa 100 gierzwaluwen overvliegend waargenomen. Dit geeft aan dat het plangebied een belangrijke rol speelt in de lokale populatie van gierzwaluwen. De lokale staat van instandhouding wordt geschat op gunstig.

- Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest voorkomende vleermuis in Nederland (Kennisdocument gewone dwergvleermuis. BIJ12, versie 1.0 - 2017). De populatieomvang van de gewone dwergvleermuis wordt geschat op 300.000 tot 600.000 dieren (Vleermuizen. Limpens en Thissen, 2014. In Wot-rapport 124, 2014). Over de periode 2015-2020 lijkt er een matige toename te zijn in het aantal waarnemingen van gewone dwergvleermuis. De populatietrend wordt geschat op een toename van ongeveer 3% (Netwerk Ecologische Monitoring 2021 in Telganger November 2021). Bijna de gehele oppervlakte van Nederland kan gezien worden als verspreidingsgebied voor de gewone dwergvleermuis (Gewone dwergvleermuis. Verspreidingsatlas.nl, 2022). De gewone dwergvleermuis is voor zijn leefgebied afhankelijk van gebouwen met invliegopeningen (open spouwmuur) en van voldoende voedselaanbod. In de periode 2008-2018 is het aantal van deze gebouwen min of

meer gelijk gebleven (Factsheets voor 25 soorten. Logemann et al, 2018). Isolatiewerkzaamheden zorgen voor een verbetering van de energieprestaties van gebouwen, maar ook voor een aantasting van de verblijfplaatsen en daarmee het leefgebied van de gewone dwergvleermuis.

De landelijke staat van instandhouding wordt door Logemann et al (Factsheets voor 25 soorten, 2018) momenteel beoordeeld als ongunstig - ontoereikend, maar gunstig als genoeg mitigerende maatregelen genomen worden. De Zoogdiervereniging beoordeelt de staat van instandhouding als onbekend, met de laatste update van 2018 (Gewone dwergvleermuis. Zoogdiervereniging.nl, 2018).

De regionale staat van instandhouding is vergelijkbaar met de landelijke staat. De gewone dwergvleermuis komt algemeen voor in vrijwel de hele provincie Utrecht. Het plangebied zelf is ook van belang voor de gewone dwergvleermuis. Volgens de waarnemingen op het Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) komt de gewone dwergvleermuis in de directe omgeving veel naar voren.

Effect van de ruimtelijke ingreep op de aanwezige beschermde soorten

De werkzaamheden zullen dertien nestplaatsen van de huismus en tien nestplaatsen van de gierzwaluw en twee zomer-/winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vernielen. Hierdoor wordt de gewone dwergvleermuis ook verstoord en in sommige gevallen mogelijk gedood door de verborgen leefwijze van de soort.

Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Ontheffing van de Wet natuurbescherming is daarom noodzakelijk.

Mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen

U heeft mitigerende en compenserende maatregelen voorgesteld om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken.

We hebben (een deel van) de voorgestelde mitigerende en compenserende maatregelen goedgekeurd. Deze staan in bijlage 2 van deze beschikking. In bijlage 1 van deze beschikking vindt u de extra mitigerende en/of compenserende maatregelen die noodzakelijk zijn om de negatieve effecten van de werkzaamheden te verzachten.

Kwetsbare periode gierzwaluwen

In het Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2023) staat “*De activiteiten worden altijd buiten de kwetsbare periode van de gierzwaluw uitgevoerd, tenzij zwaarwegende factoren aan de orde zijn. De kwetsbare periode van de gierzwaluw is de voortplantingsperiode. Deze periode loopt van 15 april tot 1 september. Dit kan per broedgeval verschillen, waardoor mogelijk ook begin september nog broedparen aanwezig kunnen zijn.*” U heeft in het activiteitenplan en in de aanvullingen van 24 augustus 2023 en 3 oktober 2023 aangegeven dat “*de werkzaamheden niet afgerond kunnen worden buiten de kwetsbare periode van de gierzwaluw, vanwege de grote vraag naar verduurzamingswerk waarin BAM Wonen Renovatie Concepten is voorzien, vanwege capaciteit problemen door de krappe arbeidsmarkt en vanwege problemen in de beschikbaarheid van materiaal*”. Wij beoordelen dat dit niet als zwaarwegende factor geldt. Daarom hebben wij voorschrift 12 over de periode van werken opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

Permanente compensatie gierzwaluwen

Voorafgaand aan de werkzaamheden moeten permanente alternatieve nestlocaties voor gierzwaluwen worden aangeboden. In het activiteitenplan worden tijdelijke en permanente alternatieve nestlocaties voor gierzwaluwen beschreven. De gierzwaluw is een erg kwetsbare soort die moeilijk te verplaatsen valt naar nieuwe nestlocaties.

Het is van belang om voorafgaand aan de werkzaamheden permanente nestlocaties aan te bieden op en in directe omgeving van de huidige verblijfplaatsen. Wij hebben daarom voorschrift 15 opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

Monitoring gierzwaluw en huismus

In het plangebied is een bolwerk van gierzwaluwen en huismussen aanwezig. In verband met het verlies van deze bolwerken is, om te bepalen of soortgerichte beschermingsmaatregelen voldoende effectief zijn, monitoring van de soortgroepen noodzakelijk. Wij hebben deze monitoring geborgd door voorschrift 19 tot en met 25 in bijlage 1 op te nemen.

Tijdelijke compensatie vleermuizen

Voor de gewone dwergvleermuis gaat u acht tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen realiseren in de omgeving van het plangebied. U geeft hierbij aan dat de kasten variatie in oriëntatie moeten hebben. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen moeten op minimaal drie verschillende windrichting gerealiseerd moeten worden. Wij borgen dit met voorschrift 7 in bijlage 1.

U geeft aan de permanente alternatieve verblijfplaatsen bij voorkeur op dezelfde oriëntatie als de huidige zomerverblijfplaatsen te realiseren, namelijk een westelijke oriëntatie. Een vervangende verblijfplaats heeft nooit dezelfde eigenschappen als de oorspronkelijke verblijfplaats. Daarom beoordelen wij in dit geval dat variatie belangrijker is dan proberen dezelfde eigenschappen terug te brengen in de permanente alternatieve verblijfplaatsen. In voorschrift 16 in bijlage 1 nemen wij op dat de permanente alternatieve verblijfplaatsen op minimaal drie verschillende windrichting gerealiseerd moeten worden.

Permanente compensatie vleermuizen

Voor de gewone dwergvleermuis gaat u permanente alternatieve verblijfplaatsen realiseren in de vorm van inbouwkasten of door ruimte in de spouwmuur beschikbaar te houden. Voor de inbouwkast geldt een minimale afmeting van 50 centimeter hoog en 20-30 centimeter breed. Indien u inbouwkasten gebruikt die niet aan deze afmetingen voldoen, kunt u inbouwkasten koppelen om aan deze afmetingen te voldoen. Dit is opgenomen in voorschrift 16 in bijlage 1.

Conclusie ecologische beoordeling

Het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden zorgen ervoor dat de ingreep niet tot verslechtering leidt van de staat van instandhouding van de gierzwaluw en de huismus en er geen afbreuk gedaan wordt aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. Er wordt voldaan aan deze voorwaarde voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming.

2.5 Conclusie toetsing aan de ontheffingsvoorwaarden

U heeft voldaan aan alle drie de voorwaarden voor een ontheffing van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming. Daarom verlenen we u ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid en artikel 3.8, eerste lid van de Wet natuurbescherming.

Aan deze ontheffing van de Wet natuurbescherming hebben we voorschriften en mitigerende en/of compenserende maatregelen verbonden. Deze voorschriften (bijlage 1 van deze beschikking) en voorgeschreven maatregelen (bijlage 2 van deze beschikking) moeten samen nageleefd worden en maken integraal deel uit van deze ontheffing.

3. Aanvullende informatie

3.1 Inwerkingtreding van dit besluit en verzending van deze beschikking

Dit besluit treedt in werking vanaf het moment dat het aan u verzonden is. De mededeling van dit besluit verschijnt binnen twee werkdagen na verzending ook op www.officielebekendmakingen.nl. De provincie hecht veel waarde aan een goede samenwerking en bevordert dat de verschillende overheidsinstanties zo veel mogelijk gecoördineerd optreden. Informatie-uitwisseling is daarom belangrijk.

We verzenden deze beschikking aan Tauw B.V. en een afschrift van de beschikking aan:

- ASR Real Estate B.V.;
- Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht;
- Gemeente Houten.

3.2 Bezwaar indienen

Belanghebbenden kunnen bij Gedeputeerde Staten van Utrecht bezwaar indienen tegen dit besluit binnen zes weken na de verzenddatum van deze beschikking. De datum van ontvangst van het ondertekende bezwaarschrift bepaalt of het binnen deze termijn van zes weken valt. We raden u daarom aan zo snel mogelijk het bezwaarschrift in te dienen. U kunt op de volgende manieren een bezwaarschrift indienen:

- Via het formulier “Bezwaar maken tegen een beslissing van de provincie”. U vindt dit formulier op www.provincie-utrecht.nl.
- Via een zelfgeschreven bezwaarschrift.

Print het ingevulde formulier of het zelfgeschreven bezwaarschrift, onderteken het met een “natte handtekening” en stuur het inclusief eventuele bijlagen per post naar:

Provincie Utrecht
t.a.v. de secretaris van de Awb-adviescommissie
Postbus 80300
3508 TH Utrecht

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn geen kosten verbonden.

Let op: het indienen van een bezwaarschrift stelt de inwerkingtreding van het besluit niet uit. Vindt u het belangrijk dat een rechter met spoed kijkt naar de werking van het besluit, voordat Gedeputeerde Staten van Utrecht een beslissing nemen op uw bezwaarschrift? Dan heeft u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. Een voorlopige voorziening is een apart proces, naast het bezwaar. Het is een speciale maatregel zolang het bezwaar nog in behandeling is. De voorzieningenrechter kijkt in dat geval of er een spoedeisend belang is en komt met een uitspraak of de werkzaamheden op basis van het besluit wel of niet mogen starten of doorgaan. U moet op het moment dat u een voorlopige voorziening aanvraagt al wel een bezwaarschrift ingediend hebben.

Het verzoek om een voorlopige voorziening stuurt u naar:

Voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland
Sector bestuursrecht
Postbus 16005
3500 DA Utrecht

Aan de behandeling van een voorlopige voorziening zijn kosten verbonden. Meer informatie hierover vindt u op www.rechtspraak.nl.

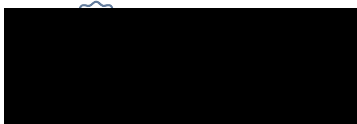
3.3 Andere ontheffingen, vergunningen of toestemmingen

Het kan zijn dat u voor uw project ook andere ontheffingen, vergunningen of toestemmingen nodig heeft op grond van andere wetten of verordeningen. Neem voor meer informatie hierover contact op met uw gemeente en/of regionale uitvoeringsdienst.

Heeft u een vraag over dit besluit? Neem dan contact op met het Servicebureau Domein Landelijke Leefomgeving via servicebureau@provincie-utrecht.nl en 030 258 91 11.

Wanneer u contact opneemt, geef dan het zaaknummer van de aanvraag door (dit zaaknummer vindt u bovenaan deze beschikking). Dan kunnen we u zo snel mogelijk helpen.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,
b.a.

Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Voorschriften bij de ontheffing

We hebben aan deze ontheffing de volgende voorschriften verbonden:

1.1 Algemeen

1. We verlenen de ontheffing alleen voor de soorten en verboden handelingen die in dit besluit genoemd zijn.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag uitgevoerd worden, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders aangegeven is.
3. Worden er bij de uitvoering van de werkzaamheden andere beschermde soorten aangetroffen? Of zijn er andere verboden handelingen noodzakelijk? Dan moet de ontheffinghouder direct contact opnemen met het servicebureau van de provincie Utrecht (servicebureau@provincie-utrecht.nl of Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht).
4. Deze ontheffing kan alleen gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

1.2 Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder moet een ecologisch werkprotocol opstellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het ecologisch werkprotocol moet daarnaast de volgende aspecten bevatten:
  - a. Omschrijving van het plangebied (inclusief kaart);
  - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
  - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
  - d. Informatie en contactgegevens van de begeleidende ecoloog;
  - e. Een overzicht van de activiteiten die door de ecoloog begeleid zijn/worden;
  - f. De manier waarop omgegaan is/wordt met onverwacht aangetroffen (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. De ontheffinghouder moet minimaal twee weken voor de start van de werkzaamheden die invloed hebben op de beschermde soorten het meldingsformulier 'Start werkzaamheden soortenbescherming' volledig invullen en indienen. U vindt dit formulier op www.rudutrecht.nl. Bij de melding moet u het ecologisch werkprotocol bijvoegen.

Is het voor dit specifieke project niet mogelijk om de werkzaamheden twee weken voor de start te melden? Dan moet u contact opnemen met de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD) via handhaving-wnb@rudutrecht.nl of 030 702 33 00.
7. Bij het plaatsen van de tijdelijke kasten voor vleermuizen voorafgaand aan de werkzaamheden dient, in aanvulling op de voorschriften in bijlage 2, er rekening mee gehouden te worden dat de alternatieve verblijfplaatsen:
  - a. op verschillende windrichtingen komen te hangen;
  - b. buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden hangen.

1.3 Tijdens de werkzaamheden

8. De werkzaamheden en de in deze bijlage genoemde voorschriften moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing verleend is. We sluiten voor de deskundigheidseisen aan bij de eisen die de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) hieraan stelt. De ecologisch deskundige moet in ieder geval aanwezig zijn in het plangebied bij de start van de werkzaamheden, voor zover deze invloed hebben op een beschermde soort.

9. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn en op verzoek getoond worden aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
10. Tijdens de werkzaamheden moet een logboek bijgehouden worden. In het logboek worden de gemaakte ecologische keuzes vastgelegd, zoals het goedkeuren/vrijgeven door een deskundige, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol (indien goedgekeurd door het bevoegd gezag) en gekozen mitigerende en/of compenserende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten geregistreerd van de uitgevoerde handelingen die omschreven zijn in de voorschriften bij dit besluit (bijlage 1 van deze beschikking).
11. De voorgeschreven mitigerende en/of compenserende maatregelen in bijlage 2 van deze beschikking moeten opgevolgd worden.
12. De werkzaamheden moeten worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van de gierzwaluw, dat loopt van half april tot half augustus. De genoemde periode kan eerder of later beginnen of eindigen, afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden en afhankelijk van de meteorologische omstandigheden voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden. Ook per broedpaar kan de voortplantingsperiode verschillen. Een ecologisch deskundige dient het plangebied voorafgaand aan de werkzaamheden natuurvrij te verklaren.

Ongeschikt maken

13. Het ongeschikt maken van het plangebied voor de huismus en vleermuizen moet plaatsvinden in de periode tussen 1 september en 15 oktober. Het ongeschikt maken voor huismussen mag alleen worden uitgevoerd als late legsels van de soort zijn uitgesloten en niet tijdens perioden van vorst. Mochten de weersomstandigheden in oktober niet voldoende geschikt zijn om ongeschikt te maken voor vleermuizen, dan kan bij uitzondering het ongeschikt maken ook uitgesteld worden tot en met de eerste week van november.
14. Na het ongeschikt maken van de verblijfplaats(en) van vleermuizen moet het plangebied natuurvrij worden verklaard door een ecologisch deskundige. Het natuurvrij verklaren mag pas gedaan worden na vier aaneengesloten nachten met gunstige weersomstandigheden op ten minste twee dagen. Gunstige weersomstandigheden zijn: een temperatuur van minimaal 10 graden °C bij zonsondergang en zonsopkomst, droog en geen harde wind. Als het gebouw niet natuurvrij wordt verklaard, moet worden gecontroleerd of, en geborgd dat de verblijfplaatsen ongeschikt zijn gemaakt. Pas wanneer geen verblijfplaatsen meer worden aangetroffen kan het plangebied voor de werkzaamheden worden vrijgegeven.

Tijdelijke en permanente alternatieven

15. Ten aanzien van de permanente voorzieningen voor de gierzwaluw:
  - a. Indien gekozen wordt voor het inbouwen van permanente nestkasten, moet dit voldoen aan de volgende eigenschappen:
    - i. De locaties van de nestkasten zijn dezelfde als de locaties van de oorspronkelijke nestplaatsen;
    - ii. De locaties van de nestkasten worden niet blootgesteld aan de volle zon in de zomerperioden, bij voorkeur wordt een noordelijke of oostelijke oriëntatie gekozen.
  - b. De permante voorzieningen dienen bij de start van het eerstvolgende broedseizoen beschikbaar te zijn.

16. Bij het plaatsen van de permanente kasten voor vleermuizen dient, in aanvulling op de voorschriften in bijlage 2 er rekening mee gehouden te worden dat de alternatieve verblijfplaatsen:
  - a. op verschillende windrichtingen komen te hangen;
  - b. buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden hangen;
  - c. permanente kasten hebben een minimale afmeting zoals gesteld in het Kennisdocument van BIJ12 Gewone dwergvleermuis (juli 2017), namelijk een binnenmaat van 50 centimeter hoog, 20-30 centimeter breed, 1-2 compartimenten.

1.4 Na afloop van de werkzaamheden

17. Na afronding van de werkzaamheden moet de ontheffinghouder het meldingsformulier 'Einde werkzaamheden soortenbescherming' volledig invullen en indienen. U vindt dit formulier op www.rudutrecht.nl. Bij de melding moet u het ecologisch werkprotocol zoals omschreven in deze voorschriften bijvoegen.
18. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen voor de huismus en de gewone dwergvleermuis dienen pas verwijderd te worden wanneer de permanente verblijfplaatsen voor deze soorten gerealiseerd zijn en wanneer de betreffende tijdelijke voorzieningen niet in gebruik genomen zijn door beschermde soorten. Na de realisatie van de permanente voorzieningen dienen ook weer de geldende gewenningsperioden gehanteerd te worden.

Monitoring

19. Om te bepalen of de soortgerichte beschermingsmaatregelen voor de bolwerken van de huismus en de gierzwaluw voldoende effectief zijn, moeten deze worden gemonitord. Er moet monitoring plaatsvinden op de functionaliteit van de permanente alternatieve nestlocaties.
20. Het monitoringsonderzoek moet minimaal worden gericht op de volgende onderzoeksvragen:
  - a. Of de huismus en de gierzwaluw gebruikmaken van de aangeboden permanente alternatieve nestlocaties;
  - b. Met welke aantallen van de soorten hiervan gebruik worden gemaakt;
  - c. Welke verblijfsfunctie de permanente alternatieve nestlocaties vervullen.
21. Het monitoringsonderzoek moet minimaal worden uitgevoerd volgens de op dat moment vastgestelde kennisdocumenten voor huismus en gierzwaluw.
22. Het monitoringsonderzoek naar de nestlocaties van huismus en gierzwaluw start tijdens het eerstvolgende broedseizoen van de soorten nadat de permanente alternatieve nestlocaties gerealiseerd zijn. De monitoring wordt jaarlijks uitgevoerd voor een minimale periode van vijf jaar.
23. De monitoringsresultaten worden, voor zover dit waarnemingen van beschermde soorten betreft, geregistreerd in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Dit gebeurt voordat de monitoringsrapportage aan de RUD Utrecht wordt verstuurd.
24. De monitoringsrapportage moet minimaal de volgende onderdelen bevatten:
  - a. Onderzoeksgegevens (data, tijdstippen, weersomstandigheden en onderzoeksmethode);
  - b. Beschrijving van de onderzochte maatregelen (datum van realiseren, beschrijving van locatie en directe omgeving, foto's van de maatregelen en locaties van de maatregelen op kaart of luchtfoto, technische beschrijving van de maatregelen, zoals: (constructie)tekeningen, typenummer bij prefab, afmetingen, aantal, materiaal, aantal lagen, etc.);
  - c. Onderzoeksresultaten (vastgestelde soorten, functies en aantallen individuen);
  - d. Conclusie waaruit blijkt in hoeverre de maatregelen functioneren voor dezelfde soort, dezelfde functie en dezelfde aantallen individuen als in de oorspronkelijke situatie (voordat de werkzaamheden werden uitgevoerd);

- e. Bewijs van registratie van waarnemingen van beschermde soorten in de NDFF.
25. De monitoringsrapportage moet uiterlijk op 31 oktober van elk jaar waarin de monitoring is uitgevoerd worden verstuurd aan de RUD Utrecht via handhaving-wnb@rudutrecht.nl. Vermeld hierbij het zaaknummer van de ontheffing en de locatie. Indien de monitoringsverslagen daartoe aanleiding geven, kan de provincie Utrecht gedurende de looptijd van de ontheffing extra aanvullende voorschriften opleggen

Bijlage 2: Voorgeschreven maatregelen

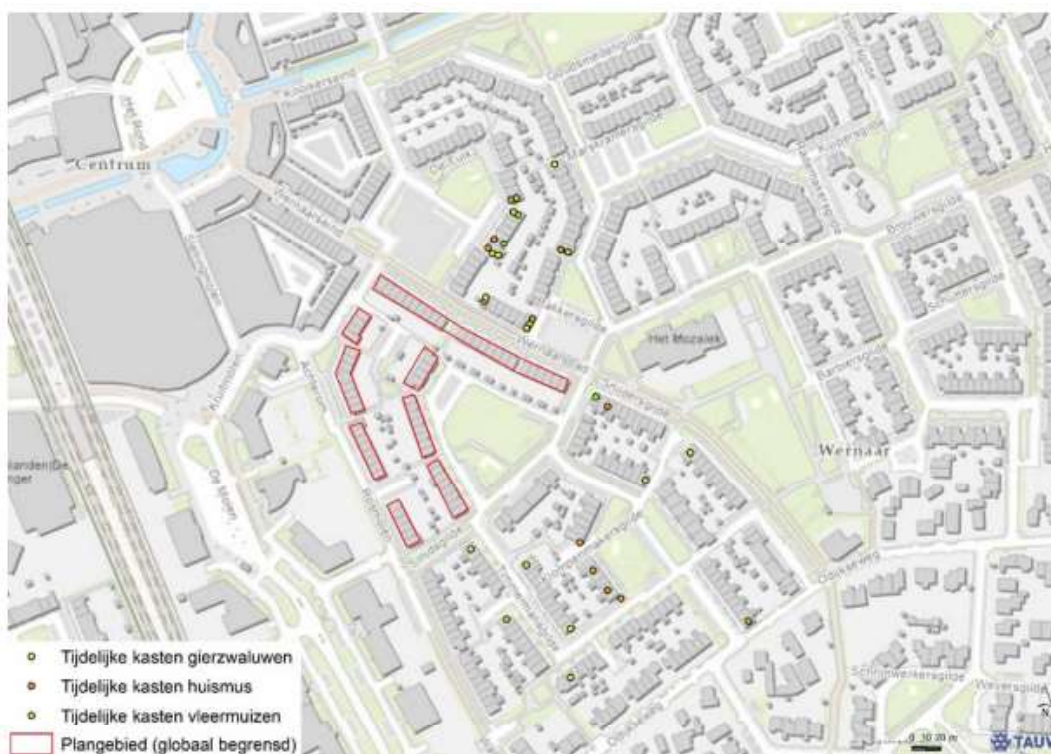
• Huismus

Tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen

Voor de uitvoering van de werkzaamheden dienen tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen gerealiseerd te worden als alternatief voor de 13 verblijven van huismus die gedurende de uitvoering van de werkzaamheden niet gebruikt kunnen worden. Er geldt hier een wettelijke compensatiefactor van 1 staat op 2 (BIJ12, 2022). Dit betekent dat er 26 alternatieve tijdelijke verblijfplaatsen gerealiseerd dienen te worden.

De nestkasten zijn kasten van het type NK-MU-08 zoals aangeboden door Vivara. Figuur 4.4 toont de locatie van de kasten bij benadering. Bij het ophangen van de kasten dient rekening gehouden te worden met de volgende voorwaarden:

- Kasten hangen binnen een straal van 200 meter ten opzichte van de huidige verblijfplaatsen;
- Kasten hangen buiten de invloed van verlichting;
- Kasten hangen buiten bereik van predatoren;
- Kasten hangen op 3 meter hoogte;
- Kasten hangen vrij van obstakels;
- Er dienen meerdere nestkasten bij elkaar aangeboden te worden met een onderlinge afstand tussen de openingen van minimaal 50 centimeter;
- Op 2 á 3 meter van de kasten dient opgaand groen aanwezig te zijn;
- Noordelijke of oostelijke oriëntatie of een ligging in de schaduw van een dakgoot, dakoverstek of ander uitstekend materiaal.

Figuur 4.4 Locaties (globaal) van de tijdelijke kasten van vleermuizen, huismus en gierzwaluw rondom het plangebied

In afwijking op Figuur 4.4 worden er geen tijdelijke kasten geplaatst voor gierzwaluwen.

Mitigatie

Minimaal 3 maanden voorafgaand van de start van de werkzaamheden en het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen dienen alternatieve kasten in de omgeving aanwezig te zijn.

Ongeschikt maken

De nestlocaties van huismus dienen voor de start van de werkzaamheden en na het tijdig realiseren van vervangende verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt te worden. Hierbij worden borstels gebruikt.

Ook in periodes van kou en vorst kunnen de locaties bewoond zijn. De meest geschikte periode voor het ongeschikt maken is dus in periodes buiten het broedseizoen maar zonder periodes van vorst. De meest geschikte periode betreft 1 september tot 1 december, mits er geen sprake is van vorst en/of late legfels. Om er zeker van te zijn dat de huismussen vertrokken zijn uit het woonhuis, wordt een nacontrole uitgevoerd. Het gebouw wordt uitsluitend vrijgegeven indien er geen beschermde soorten meer aanwezig zijn in het woonhuis.

Permanente alternatieve verblijfplaatsen

Na afloop van de werkzaamheden zijn de verblijfplaatsen voor huismus weer toegankelijk. De dakisolatie wordt over het gehele dak toegepast behalve onder de onderste twee dakpannen. Dit, in combinatie met het afwezig laten van vogelschroot, zorgt ervoor dat de dakpannen toegankelijk zijn en er voldoende ruimte aanwezig is voor de huismussen om in te verblijven. Het inbouwen van permanente verblijfplaatsen in de woningen na afloop van de werkzaamheden is hierdoor niet nodig.

Monitoring

De monitoring van het gebruik van de permanente verblijfplaatsen voor huismus wordt uitgevoerd tussen 1 april en 15 mei gedurende twee veldbezoeken tussen 8 uur en 10 uur 's ochtends met gunstige weeromstandigheden (weinig wind, droog). De opzet van deze monitoring is conform het kennisdocument huismus (BIJ12, 2023). De resultaten van de bezoeken worden in een logboek bijgehouden.

- **Gierzwaluw**

Permanente alternatieve verblijfplaatsen

In de woningen dienen nieuwe permanente verblijfplaatsen gerealiseerd te worden. Met in achtneming van de compensatiefactor van 1 op 5 voor gierzwaluw, betekent dit dat er voor de huidige verblijfplaatsen 5 terug geplaatst moeten worden. Voor het realiseren van permanente verblijfplaatsen worden de volgende voorschriften in acht genomen:

- De kasten dienen op minstens 3 meter hoogte te hangen ten opzichte van het maaiveld en/of andere obstakels;
- Voldoende veiligheid tegen predatoren;
- De kasten dienen in clusters te worden aangeboden;
- Bij voorkeur zijn de kasten van duurzaam materiaal en worden de kasten geplaatst met dezelfde oriëntatie als de huidige verblijfplaatsen, en wanneer dat niet mogelijk is dan bij voorkeur op het noorden of oosten.

Als alternatieve verblijfplaatsen worden inbouwkasten van het type IB GZ 05 van Vivara geplaatst. De minimaal gestelde oppervlakte maat voor de binnenkant van de kast is een bodemoppervlak van 350 cm² met een diagonaal van 20 cm. De binnenmaten van genoemde inbouwkast zijn 37 (b) x 13 (h) x 15 (d). Deze maten geven een bodemoppervlak van 555 cm² en een diagonaal van 20 cm waarmee de kast voldoet aan de eisen als gesteld in vernieuwd kennisdocument gierzwaluw.

Monitoring

De monitoring van het gebruik van de permanente verblijfplaatsen voor gierwaluw wordt uitgevoerd tussen 15 juni en 15 juli gedurende twee veldbezoeken tussen van anderhalf uur voor zonsondergang tot een half uur na zonsondergang met gunstige weeromstandigheden (weinig wind, droog). De monitoring van de permanente verblijfplaatsen dient gedurende een periode van 5 jaar jaarlijks herhaald te worden. De opzet van deze monitoring is conform het kennisdocument gierwaluw (BIJ12, 2023). De resultaten van de bezoeken worden in een logboek bijgehouden.

- **Vleermuizen**

Tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen

Voor de uitvoering van de werkzaamheden aan de woningen in Houten de Velden dienen op basis van jurisprudentie tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen gerealiseerd te worden met een compensatiefactor van 1 op 4 als alternatief voor de 10 zomerverblijven van gewone dwergvleermuis gedurende uitvoering van de werkzaamheden. Dit betekent dat er 40 tijdelijke verblijfplaatsen gerealiseerd moeten worden. De vleermuiskasten zijn prefab kasten van het type VK-WS-02 zoals aangeboden door Vivara. Figuur 4.4 toont de locaties van de kasten bij benadering.

Bij het ophangen van de kasten dient rekening gehouden te worden met de volgende voorwaarden:

- Kast hangen binnen een straal van 200 meter ten opzichte van de huidige verblijfplaatsen;
- Kast hangen buiten de invloed van verlichting;
- Kast hangen buiten bereik van predatoren;
- Kast hangen op 3 meter hoogte;
- Kast hangen op minimaal 3 meter afstand tot elkaar;
- Kast hangen vrij van obstakels;
- Kast hangen vrij van obstakels en dienen gevarieerd in oriëntatie opgehangen te worden.

Mitigatie

Minimaal 3 maanden voorafgaand van de start van de werkzaamheden en het ongeschikt maken dienen de tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen voor vleermuizen gerealiseerd te zijn (BIJ12, 2017a). Deze dienen 3 maanden aanwezig te zijn tegelijk met de huidige verblijfplaatsen binnen de actieve periode van vleermuizen. De actieve periode loopt van 1 april tot en met 1 november.

Ongeschikt maken

Voorafgaand aan de werkzaamheden moeten vleermuizen uit de woningen worden geweerd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van zogeheten 'exclusion flaps' die het voor vleermuizen na het uitvliegen onmogelijk maakt om het gebouw opnieuw binnen te gaan. Deze exclusion flaps worden geplaatst op de open stootvoegen in het woonhuis, de borstels in de dakgoten. Om te voorkomen dat er op andere locaties in het plangebied een vleermuis zich vestigt, worden ook overige openingen ongeschikt gemaakt; zo wordt voorkomen dat deze dieren alsnog via een andere holte het gebouw binnen komen. Om er zeker van te zijn dat de vleermuizen vertrokken zijn uit het woonhuis, wordt een nacontrole uitgevoerd. Het gebouw wordt uitsluitend vrijgegeven indien er geen beschermde soorten meer aanwezig zijn in het woonhuis.

Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen dient buiten de meest kwetsbare periode van de vleermuizen, huismus en gierwaluw en voor vleermuizen binnen het actieve seizoen plaats te vinden. De meest kwetsbare periode van vleermuizen is de winter, omdat de dieren dan lethargisch zijn en de zomerverblijven als solitaire winterverblijven gebruikt kunnen worden.

Permanente alternatieve verblijfplaatsen

In de verduurzaamde panden worden nieuwe zomerverblijven gerealiseerd. Met in achthouding van de compensatiefactor 1 op 4, betekent dit dat er voor de huidige zomerverblijven dat er 40 permanente verblijfplaatsen ingebouwd worden. Voor het realiseren van permanente verblijfplaatsen worden de volgende voorschriften in acht genomen:

- De invliegopening van de verblijfplaats wordt op minimaal 3 meter hoogte geplaatst (hiervoor dienen de buitengevels opengebroken te worden) ten opzichte van het maaiveld en/of andere obstakels;
- De aanvliegroute en vliegruimte dienen vrij te zijn van obstakels;
- De locatie is vrij van kunstlicht, verstoring en buiten het bereik van predatoren;
- De permanente verblijfplaatsen worden in de te realiseren bebouwing ingebouwd;
- De permanente verblijfplaatsen bestaan fysiek uit:
  - Inbouwkasten van ten minste de afmetingen zoals gesteld in het kennisdocument van BIJ12 (36 cm lang, 10 cm breed, 21 cm hoog), of;
  - Een spouwmuur in de gemetselde delen van het gebouw met de volgende afmetingen:
    - Oppervlakte van de gemetselde geveldelen is 4 m² waarbinnen de beschikbaar gestelde ruimte 50*80 cm is ;
    - De invliegopening is minimaal 1,5 cm breed en maximaal 2 cm breed;
    - De spouwmuur is minimaal 2 cm breed.

Bron: "Activiteitenplan bij verduurzaming 'De Gildes' in Houten - Onderbouwing van Wnb-ontheffingsaanvraag 'Houten de Gildes'" van 28 maart 2023

Bijlage 3: Locatie plangebied

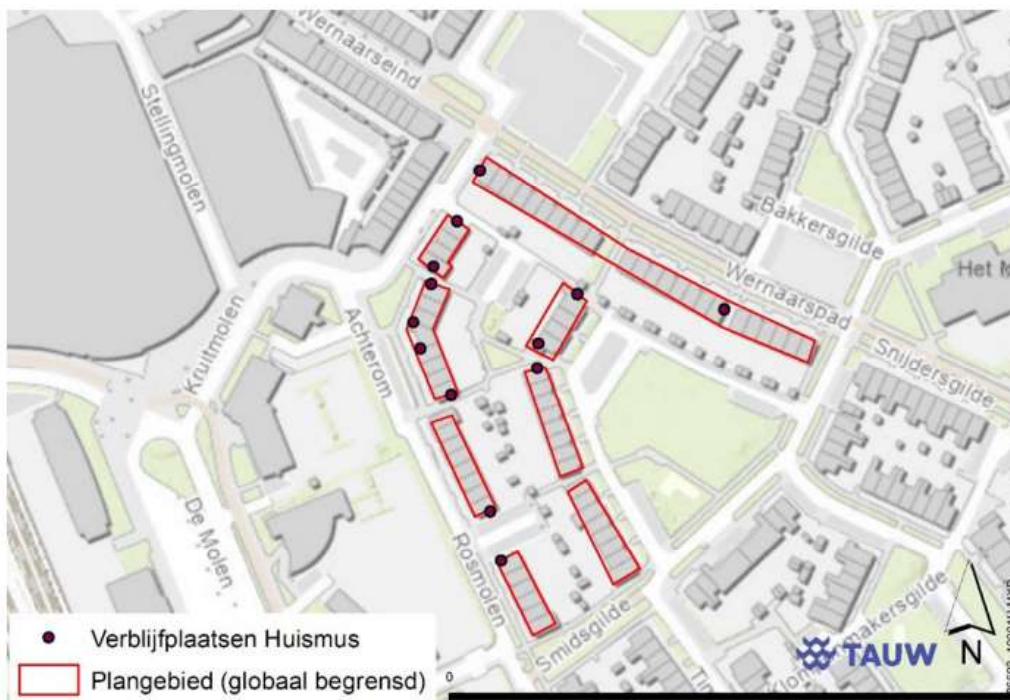

Figuur 1.1 Ligging plangebied (globaal begrensd)

Bron: "Activiteitenplan bij verduurzaming 'De Gildes' in Houten - Onderbouwing van Wnb-ontheffingsaanvraag 'Houten de Gildes'" van 28 maart 2023

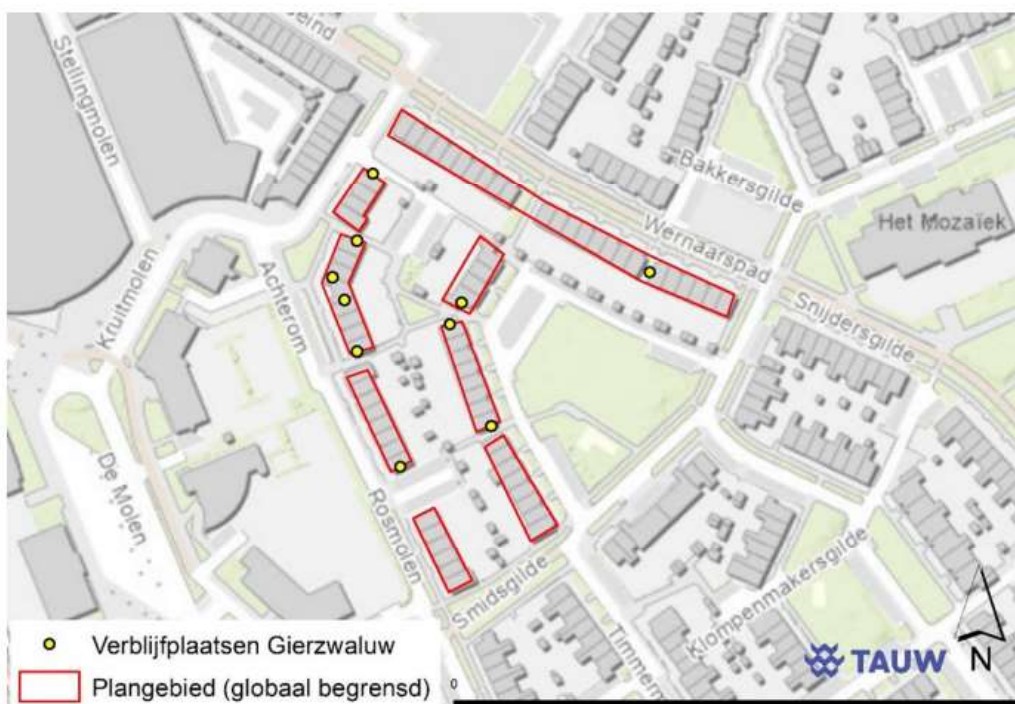
Bijlage 4: Locatie aangetroffen verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen Huismus

Figuur 2.3 Locaties verblijfplaatsen huismus in het plangebied

Verblijfplaatsen Gierzwaluw

Figuur 2.4 Locaties gierzwaluw verblijfplaatsen binnen het plangebied

Verblijfplaatsen Gewone dwergvleermuis

Figuur 2.2 Locaties zomerverblijven gewone dwergvleermuis binnen het plangebied

Bron: "Activiteitenplan bij verduurzaming 'De Gildes' in Houten - Onderbouwing van Wnb-ontheffingsaanvraag 'Houten de Gildes'" van 28 maart 2023